

NEW JUNGIAN
ISRAELI ASSOCIATION

עמותה יונגיאנית
ישראלית חדשה (ע"ר)

דף הבית

ג'ולייטה של הרוחות – פליני ויונג

רות שריג

'כשמדובר בנפש', אמר יונג, 'אי אפשר לדבר במושגים מופשטים' אלא רק בדימויים, תמונות

וסמלים. המושג המופשט מאבד קשר עם החיוני, קשר שהסמל בלבד מחזיק'.

'הקולנוע', אמר יונג, 'בשל אמצעיו הבלתי מוגבלים - יכול להגיע לחופש הקיים רק בדמיון, בחלום, ובהזיה. הסרט יכול להראות כיצד פועלת הנפש.

יתרונו של הסרט שהוא אינו מספר, אלא מראה'.

סרטיו של פליני הם מעין מעבדה המאפשרת לנו להציץ אל תוך חיי הנפש, אל הנסתר, אל הלא-מודע.

"את מי אתה מעריץ" נשאל פליני. "יש לי אמן מלא ביונג, והערצה גמורה אליו. אין דרך קצרה לבטא את מלוא ההשפעה שהייתה לו עלי. היה זה כמו לגלות נופים בלתי ידועים, כמו לגלות דרך חדשה לבחון את החיים. לגלות כל מיני כוחות שהיו קבורים תחת ערמות פחדים, חוסר מודעות ופצעים מוזנחים. להשתמש בחוויות באורח אמיץ יותר ורחב יותר. מה שאני מעריץ במיוחד ביונג הוא העובדה שהוא מצא מקום מפגש בין מדע לכישוף. בין הגיון לדמיון. הערצתי אליו היא כאל אח בוגר. כאל מי שיודע יותר ממך ומלמד אותך. יונג הוא אחד המלווים הגדולים במסע של המאה. הוא הנביא המדען ומורה הדרך.

פרויד גורם לנו לחשוב. יונג מאפשר לנו לדמיין, לחלום, וללכת פנימה אל הלבירינט של עצמנו. עבור פרויד - הסמל מסתיר את מה שאסור לבטא, עבור יונג **הסמל מבטא את אשר**

לא ניתן לבטא במילים. עבורי - דרך ראייתו של יונג מלהיבה יותר.

אני יודע, ללא ספק, כי העובדה שהתודעתי לתורתו של יונג עוררה בי רבדים עמוקים יותר, מגרים יותר, והולידה הזיות במוחי." (פליני – הוליס אלפרט)

ואכן, בין סרטיו של פליני - מ'שמונה וחצי' ואילך - לבין תורתו של יונג - יש קשר ברור. ג'ולייטה', 'קזנובה', 'סטיריקון' ו'עיר הנשים' נראים כאילו החליט פליני להדגים לנו מושגים יונגיאנים; 'הלא- מודע הקולקטיבי', 'ארכיטיפ האם הגדולה', 'אנימוס' ואנימה'. על 'סטיריקון' ועל 'ג'ולייטה של הרוחות' אמר פליני במפורש כי ברצונו ליצור תמונות מחיי ה'לא-מודע הקולקטיבי'.

ב1961, אחרי שעשה את 'חיים מתוקים', שמע פליני מחבר על ד"ר ארנסט ברנרד, אנליסט יונגיאני בכיר בקהילת המטפלים היונגיאנים ברומא. כיון שהתעניין כבר קודם בכתבי יונג, רצה פליני לפגוש בו. אבל, "כדי להפגיש בינינו", הוא סיפר בראיון, "היה צורך בכוחות מהלא-מודע. יום אחד חייגתי מספר, חושב שאני מחייג לאשה יפה. ענה לי גבר. שאלתי מי מדבר והוא ענה ד"ר ברנרד. אמרתי לו: 'אני מתקשר לאשה יפה'. והוא ענה 'מצטער, אני איש זקן'". כאשר הסתבר לפליני מי הדובר הוא ביקש פגישה. פליני, ככל הנראה, לא החל באנליזה יונגיאנית בעקבות השיחה הזו, אך הוא הפך לידידו של ד"ר ברנרד ולמעריך מושבע של יונג. (אלפרט)

פליני העיד על עצמו שהוא שקרן גדול ואוהב להמציא על עצמו סיפורים, כך שאין לדעת אם כך התרחשו הדברים. אך הסיפור מבטא את יחסו של פליני, כמו זה של יונג אל כוחה הבלתי יאומן של הנפש.

יונג התייחס לקולנוע כאל רשות טיפולית בפני עצמה. הסרט "ג'ולייטה של הרוחות" מטפל בגיבורה ובצופה, העובר איתה יחד את התהליך. אפשר לראות בסרט תהליך נפשי שלם - כאילו ג'ולייטה בטיפול והסרט הוא תיאור המקרה.

יש בסרט עניין עבור מטפלים בכלל, משום שהגיבורה עוברת שינוי והתפתחות כתוצאה מעימות ודיאלוגים עם תכנים נפשיים. ויש עניין מיוחד עבור מטפלים יונגיאנים, היות שהסרט חושף את השכבה הארכיטיפית בבסיס המשבר הפסיכוטי המלווה בהלוצינציות.

"רוח, שלחי לנו מסר, משהו נחמד שיעזור לנו לחיות וייתן משמעות לחיינו". במילים אלו פונה חברתה של ג'ולייטה אל הרוחות המופיעות בסיאנס. דרך החברה, דמות מגוחכת ככל שתהיה, מבטא פליני את תחושתו כי בעולם הבלתי נראה, יש עבורנו אמת שיכולה לעזור לנו לחיות. עולם הנסתר הוא דימוי לעולם הנפש.

שם הסרט, 'ג'ולייטה של הרוחות', איננו מקרי. רק בסופו של הסרט, בסיומו של תהליך קשה של התמודדות עם הרוחות - הן הופכות לרוחות שלה. ועד אז היא 'ג'ולייטה של הרוחות' - הן מושלות בה, באות שלא על פי רצונה, מטרידות אותה, מפחידות אותה, מסכנות את חייה ואת שפיות דעתה, והיא שייכת להן.

בסרט זה עוסק פליני בשבחי המופלא, אך גם בסכנות שלו. יש באפשרותו של עולם הנסתר שהוא עולם הנפש, להגיש עזרה ולתת תשובה לשאלות מציקות, אך זאת - אך ורק אחרי משא ומתן ואף מאבק עם הישועות הפנימיות אשר יכולות להופיע גם כרוחות, כלומר כדמויות בעלות כוח וחיים משלהן. חוויה כזו יש לכולנו בחלום. שם, בחלום, אנו פוגשים חלקים מעצמנו המופיעים כאנשים שלמים לכל דבר, עם כוח וחיים משלהם.

מרתק לגלות שהדמויות בחלומותיה של ג'ולייטה, והדמויות בזיכרונותיה ובהזיותיה, ואלו שהיא פוגשת ב"מציאות" של חייה - כמו השכנה שלה - אינן שונות זו מזו באופיין. אלו גם אלו הן חלקים מאותה מערבולת שהיא נפשה של הגיבורה.

פליני מציג את ארבעת מצבי התודעה הללו: מציאות, זיכרון, הזיה וחלום, כהמשכיות אחת ללא הבדל צורני. ההווה נראה כמו הזיה: כמו בהופעת השכנה סוזי על החוף. וההזיה נראית כמו חלום: כמו כשהרוחות שמופיעות ומדברות עם ג'ולייטה, והחלום נראה כמו זיכרון, והזיכרון נוכח בזמן ההווה. המשכיות זו גורמת לקושי ב"הבנת הנקרא" בצפייה ראשונה, אבל גם מעבירה את ההרגשה כי הלא-מודע נוכח תמיד ובכל מקום, ושולח את רמזיו והנחיותיו במציאות כמו בחלום.

פליני מקבל את הנחתו של יונג כי לחלום יש מטרה ויכולת הנחייה. מטרתו להצביע על החסר, וזאת כדי להביא את החולם למודעות, לאיזון פנימי ולהגשמה של כל הצדדים הקיימים בו. החלום הוא סוכן שינוי. הסיוט שג'ולייטה חולמת על החוף בא לטלטל ולזעזע אותה. בחלום מופיע זקן שסוחב רפסודה עם חבל. הוא מושיט את החבל לג'ולייטה ואומר "עזרי לי, אני כבר

זקן, וחוץ מזה אלה החיים שלך". על הרפסודה מתגלים שני סוסים שאחד מהם מת, והשני רזה וחולה.

החלום מגיב על דברי רופא המשפחה הרציונאלי, שכופר בסיאנס ודורש מג'ולייטה "לזרוק את השטויות, לקנות סוס ולרכוב עליו, ועל החיים הטובים". אך מסתבר שהחלום מאבחן טוב יותר מהרופא את העובדה שיש בעיה. חייה של ג'ולייטה אינם שלווים כמו שהיא מדמה. היא עומדת בפני זעזוע עמוק של פרידה כפוייה מבעלה. בעודה חיה בחוסר מודעות גמור למתרחש מאחורי גבה בחייה. החלום מחליף את עמדת "הכול בסדר" של המודע, בתמונות קשות המבהירות כי "שום דבר לא בסדר": כמו שנאמר ב'מכתב' שנשלח אל ג'ולייטה מהלא מודע.

הסרט מתאר תהליך התפתחותי: אשה המשתחררת מכבליה, מגלה את כוחותיה, ומחזירה לעצמה את עצמאותה ואת עצמיותה. תהליך שיונג קרא לו 'אינדיבידואציה'. נראה כי פליני ויונג מסכימים על הצורך במשבר כדי להתפתח.

בסרט -המסע של ג'ולייטה, מהמסיבה הפותחת אותו ועד לרוחות הנמוגות בסיומו, הוא מסע פנימי של מפגשים עם עצמה, דרך משבר וסבל עד להשתחררות ולגאולה.

ג'ולייטה איננה מסוגלת לחיות במלוא החיות שלה. הופעת דימוי הבריכה הסתומה שיש להוציא את העשבים הסותמים את הזרימה שלה - מבטאת זאת.

על מנת שתחייה - היא חייבת לעבור משבר, להתקשר עם שלל הדמויות הפנימיות אשר הן רוחות העבר האישי והקולקטיבי, שהן כוחות החיים המדוכאים בתוכה.

הסרט פותח בחסר. ג'ולייטה מנסה להתקשט בעזרת שתי המשרתות לקראת בואו של בעלה, כי היום הוא יום נישואיהם. היא מנסה פאות שונות. הפאות, שהן שיער זר, מדגישות את זרותה לעצמה. גם השמלה שהיא מנסה ודוחה היא שמלה בסגנון לא לה. זו שמלה מסוג אלו שלובשות אמה ואחיותיה. ואכן, בדחף רגעי היא נותנת את השמלה והכובע במתנה למשרתת, ובכך היא מתחילה להיפטר ממה שלא שייך לה באמת.

חתול שחור שעובר, עגיל שחסר, מעוררים בצופה תחושה מנבאת רע. אלה רמזים הנשלחים מהלא-מודע אל ג'ולייטה, אך עדיין אין מי שיקרא אותם: ג'ולייטה נמצאת במצב של חוסר מודעות למתחולל בה ובחייה. איבוד העגיל, המבשר את הפרידה הצפויה, מבוסס על פולקלור של קישור עגילי זהב שניתנו במתנה לאהבה, ואובדן אחד מהם – כסימן מבשר רע.

לחתול בסרט יש תפקיד של מתווך, טריקסטר או הרמס. חיית הלא-מודע הדוחפת את העלילה. זו חיה הרואה בחשיכה, יש לה אופי עצמאי, ויש המייחסים לה צדדים מיסטיים. אומרים על החתול שיש לו תשע נשמות, ולכן הוא מושך נשמות תועות. הוא מסמל שינוי ויכולת השתנות. אין תמה כי דרך החתול, שמחזירה ג'ולייטה לסוזי שכנתה, היא תפגוש בדמות שתקדם את תהליך ההיפתחות וההשתנות שלה.

גם לחוקר הפרטי שתיקה ג'ולייטה קוראים 'עין החתול'.

מצבה הרע של ג'ולייטה מסתבר מייד בתמונות הראשונות. בעלה שכח את יום נישואיהם ולא הופיע לסעודה בשניים שהיא ערכה לכבודו. תחת זאת הוא בא מהמשרד עם חבורה רעשנית. כלומר; הוא מסתתר מאחורי אנשים זרים, נמנע ממפגש אישי עם רעייתו. גם הנישואים שלהם אינם אישיים והם עקרים. לזוג אין ילדים.

ג'ולייטה שואלת אותו האם הוא אוהב אותה ובתשובה הוא מרים אותה על הידיים כאב המרים את בתו. הקשר איננו בין שני פרטנרים. ג'ולייטה היא ילדה קטנה, חסרת אונים, תלוייה בבעלה, מטופלת על ידי המשרתות, אילמת, אסירה בכלוב של זהב. חיוכה מתחטא, מבקש סליחה. היא עיוורת לגורלה, אך המועקה מתחילה לחלחל בה.

בתחילה היא מנסה להתגבר, או לברוח מהבשורה, אך הרוחות יכריחו אותה להתייחס למתרחש בה ובחייה. משהו בתוכה מתקומם נגד מצב של חוסר מודעות.

הסרט הוא פרופיל של משבר נפשי שבמקרה זה נגרם על ידי משבר בנישואין. כל משבר דוחף את המצוי בו לא להישאר במצב הראשוני. במקרה של ג'ולייטה - המצב הראשוני הוא מצב של קיפאון, הסתגרות, הצטמצמות ופחד. המשבר הוא סימפטום שיוצא החוצה, בעוד המקור לבעיה הוא התכנים הפנימיים המתגעשים ומבקשים שיתייחסו אליהם.

מעניין שיונג הציע טיפול נפשי שכלל שיחה עם דמויות פנימיות כבר לפני ששים שנה. טיפול שהוא כיום מוסכמה בגישות טיפוליות רבות.

המשבר של הגיבורה בסרט דוחף אותה לדיאלוג שכזה בעל כורחה, וכך הופכת **המחלה עצמה להיות התרופה והריפוי**. המחלה היא התרופה, והסימפטום הוא מורה דרך: המשבר הדוחף את ג'ולייטה להכיר את עצמה ולצמות.

הסיאנס שעורכים חבריה של ג'ולייטה, שנראה בתחילה כמו מהתלה טיפשית, הופך עבודה למשהו רציני ומשמעותי. נפתח פתח שאי אפשר עוד לסגרו.

בסיאנס מופיעות רוחותיהם של איריס ואולף, רוח של אישה ורוח של גבר, נשיות וגבריות שיש להתייחס אליהם.

גם הסיאנס וגם הבישמה, שהוא הרמפרודיט, גם גבר וגם אישה, מוצגים בצורה מתעתעת ומבלבלת. מחד כשטות נלעגת ואופנתית, מין שעשוע של נשים עשירות ומשועממות, ומאידך הם האמצעי להתקשר עם הנפש הבלתי נודעת. שהרי הלא מודע נמצא בכל מקום. יש לזכור כי גם רופאי הנפש השבטיים, השאמאנים, גם הם מופיעים כאנדרוגינוסים- כחיבור של העולמות: הזכרי והנקבי.

על עשית הסרט סיפר פליני כי קודם צילם את הסצנות המתרחשות במציאות של הגיבורה, ורק אז הוא ישב וחיכה להופעת הרוחות.

'הרציונאליות שלנו היא בית כלא', אמר פליני. ג'ולייטה משתחררת מבית כלא זה באמצעות המתווכים מגידי העתידות.

הנלעג והרחוק הופכים באחת למשהו קרוב ואישי מאד. המשפט שנזרק בסיאנס הוא: "את אישה זנוחה, איש אינו מתחשב בך". הסיאנס והמדיום הם האמצעי למפגש עם האמת. הרוחות מדברות בשפה של אורקל והם כמו חלום נבואי. הרוח של אולף זורקת את המילה 'זונה'. וכך נכנס למודע הנושא המיני.

גם המדיום בישמה, היודע את סודות הגברי והנשי, מעלה בפני ג'ולייטה את נושא המין. מה שהיה רמזים בסיאנס, הופך לדבר מפורש. תוך כדי הטרנס מזכיר המדיום את ספר ה'קמה סוטר' - הספר ההודי ללימוד מעשה האהבה. מוזכרים קולות התאוה. האהבה היא דת. דת החיים.

בדרכו המוזרה אומר המדיום לג'ולייטה כי היא איננה חיה. היא איננה אוהבת את עצמה. נשיותה נותרה בלתי מפותחת. המיניות והחושניות הם צדדים בלתי מוגשמים בה. היא אינה מעיזה לרצות. נשארה חניכת הנזירות שהמוות והקרבת החיים על מזבח הקדושה – הוא פולחן.

באמירה כי 'האהבה היא דת' רומז המדיום האנדרוגיני לשיטה המיסטית הקרויה **טנטרה**. על פי שיטה זו מושג האיזון הפנימי, האישי והכללי, על ידי איחוד הזכר והנקבה. הגבר מכיר במעשה האהבה את צד האשה שבו, והאשה את צד הגבר שבה.

בדומה לכך טוען יונג כי לכל אחד יש בפנימיותו ישות מהמין הנגדי. האנימה היא האשה הפנימית אצל הגבר, והאנימוס הוא הגבר הפנימי אצל האישה. אנחנו מתפתחים דרך המפגש עם בן הזוג הפנימי. היכולת לקשר עם בן הזוג המציאותי קשורה לתהליך הזה. הקשר לגבר מוליך את האישה לאהבה ולהתפתחות המודעות.

אמה היפיפיה של ג'ולייטה, ואחיותיה, הן נשים ללא ארוס אמיתי, למרות ריבוי הגברים הנרמז. גם הנזירות מוצגות כנשים ללא ארוס. רחוקות מאיחוד הגברי עם הנשי. רק הסבא, הדמות המצילה בילדותה של ג'ולייטה, נאמן לדת האהבה. אהבה מכל הסוגים: אהבת גבר לאישה, ואהבת הנכדה.

" כשאני רואה אישה יפה אני נעשה דתי" אומר הסבא, שאינו מסכים כי נכדתו תיצלה על המוקד בהצגת בית הספר ובכך תתחנך לשלילת המיניות שלה.

גם הרוח של איריס דיברה אל ג'ולייטה על האהבה.

ג'ולייטה הייתה ילדה חשוכת אהבה. אמה הקרה, המוצגת כאמה החורגת של שלגיה, לא העניקה לה חום, וכיום חסרה ג'ולייטה גם את אהבת בעלה. החיים לימדו אותה להיסגר בפניה, לא לדבר ולא לדרוש. על שפת הים מספרת ג'ולייטה לרופא כי בילדות היה לה דמיון עשיר ואחר כך נסגר הכל. גם זכרון הסבא נדחק לקרן זוית.

המשבר הוא שמקים לתחייה את הדמיון שהיה פעיל בילדות. כמו ברעידת אדמה ובהתפרצות געשית, כאשר פורצת הלב ומאיימת בשריפה, אך באותה עת היא הופכת את האדמה לקרקע פורייה לצמיחה, כך גם המשבר הנפשי יש בו אלמנטים מסוכנים, אך הם יכולים להפוך לדרך פורייה להתפתחות. לפנינו תהליך שכל הזמן מקדם את עצמו.

השם שבעלה לוחש בשנתו - 'גבריאלה' - דוחף אותה לכיוון המדיום. שם היא פוגשת את המסר הנוסף; 'הצימאון שאין מודים בו'. זה הצמאון שהיא אינה מודה בו. הצמאון שהוא גם התחלה של דרך לממש את הצדדים השונים שבה, אותם שרק המשבר הוציא מתחת לפני השטח.

לאט לאט היא מוכנה להיות יותר מודעת.

משרד החקירות הוא סמל לנכונותה לחקור ולעמוד מול האמת. 'החקירה תחדור למקומות האפלים של בעלך שלא הייתה לך דריסת רגל בהם', מזהיר אותה החוקר. החקירה, מסתבר, תחדור גם למקומות אפלים שלה עצמה, שלא הייתה לה דריסת רגל בהם: העבר, הילדות,

האיסורים על המיניות, המיניות הבלתי מוגשמת, הקנאה, הרצון לנקמה. והיא כבר בעיצומה של החקירה.

ג'ולייטה מוצפת בזיכרונות. היא נעה בשלושה מישורים מתחלפים: עבר, הווה, ודמיון. על מסך הנפש מופיעות דמויות מן העבר. ובמציאות מופיע החתול של סוזי וג'ולייטה הולכת להחזיר אותו ולהיפגש עם השכנה.

השכן הוא דימוי ללא מודע. **השכן השוכן בנו**. בשכנות ל"אגו" שוכן האני האחר. הצד המסתתר. יונג קרא לו **הצל**. בצל חלקים דחויים, אפלים. כל מה שאדם לא רוצה לזהות בעצמו. לעתים גם פוטנציאלים וכוחות שלא התפתחו והודחקו בשל חינוך נוקשה או היסטוריה אישית שלא איפשרה התפתחות. במפגש עם הצל יש זעזוע. אך קבלת הצל תביא לשינוי. בצל יש אנרגיה וחיות, משום שהצל מקשר אותנו עם העומק ועם צדדים לא מוגשמים. אם הצל נעשה חלק מן מודע - הוא תורם להרחבת האישיות.

שכנות טובה עם 'השכן הפנימי' - היא קו פתוח פנימה. למשל - דרך הקשבה לחלומות. קשר עם הזיכרונות, עם הדמיון ועם ה'צל'. שכנות לא טובה היא נתק. לא פלא שג'ולייטה מכריזה על כך שאין לה קשר כלל עם השכנה ברגע שזו מופיעה על החוף.

שכנתה של ג'ולייטה היא כל מה שג'ולייטה חסרה: היא מינית, חופשית, נועזת. היא הניגוד המושלם של ג'ולייטה. על ידי השימוש באותה שחקנית גם כרקדנית שברחה עם סבא, גם כסוזי השכנה וגם כקולה של הרוח איריס, מקשר פליני בין הדמויות הללו, הפרסונאלית והארכיטיפית.

סוזי איננה בשר ודם. היא גדולה מהחיים. זו דמותה של אלת האהבה, ונוס העולה מן הים, (המפגש הראשון שלה עם ג'ולייטה הוא על חוף הים). היא נציגת המיניות הנשית עלי אדמות, והאהבה על כל צורותיה. האהבה העצמית, המפנקת את עצמה, החושנית, היודעת ליהנות. "אני אוכלת, רוקדת, משחקת ורבה. אני אוהבת לריב". אומרת סוזי.

הקשר ל'צל' הוא גם הקשר לגוף והקשר לרגשות.

סוזי מצויידת במיטה עגולה הנשקפת במראה מלמעלה, והגולשת לבריכה מלמטה. היא מודעת לכוחה, היא האישה היפה ביותר בעולם.

על סוזי אמר פליני: "היא התגלמות ניגודה של הכניעות הנשית. כולה מין. היא מלכת הארוטיות, קסם של אהבה. היא מרכיב באישיותה של ג'ולייטה. פניה האחרות של הקדושה על

המוקד, המייצג צד מזוכיסטי שיש אולי בכל אשה, צד של סיפוק מהתסכול, פחד מהאוויר. היא אידיאליזציה של אלוהות פגאנית קדומה, טבעית. היא גם שובבה עם צד מתגרה ומקנטר.

וככל שג'ולייטה מדחיקה וחסרה צד זה – כך היא מתעצמת ומתמלאת כוח ורעל."

חיקו של העץ שסוזי עולה אליו הוא חיק הטבע. היא אינה אדם פרטי אלא ארכיטיפ וסמל. היא נשית בצורה מוגזמת כדי לפצות ולתקן את המקום בו ג'ולייטה חסרה. העודף והחסר יקזזו זה את זה. כשיש חד צדדיות חריפה ובולטת - גם הפיצוי יהיה חריף במיוחד.

הפיצוי (קומפנסציה) הוא מהכוחות הגדולים ביותר הפועלים בנפש. הוא האיזון אליו חותרת הנפש, שהיא על פי יונג מערכת המתקנת את עצמה. התיקון, או הפיצוי, יכולים להופיע בחלום, וגם במפגשים עם אנשים שמעוררים בנו רגש עז, טוב או רע. רגש עז כזה מאותת על כך שיש לאדם שעורר רגש זה הד בנפשנו, שהוא פגע במרכז רגיש. הרגש העז מאותת על כך שיש לנו עבודה נפשית לעשות בהקשר זה.

הניגוד בין ג'ולייטה לסוזי מתבטא גם באספקט הוויזואלי: ביתה של ג'ולייטה הוא לבן כמו בגדיה. היא טהורה ותמימה כילדה. ביתה של סוזי הוא הממלכה הצבעונית. טווסים ותוכים מסתובבים שם, כל השפות מדוברות: רוסית, צרפתית. מאהביה של סוזי מקשיבים למוזיקת העולם. בחצר עומד ספינקס עם ראש אשה. שמפניה נמזגת, פרוות רכות, פינוק ורוך מקיפים את בעלת הארמון. גברים צעירים ויפים עומדים לשרת את הנשים. כאלת האהבה מכיל ביתה של סוזי את כל האהבות כולן. הצעירה שניסתה להתאבד בשל אהבה נכזבת וניצלה על ידי סוזי – מטופלת שם. זונות מפורסמות מסתובבות, ובעלי סטיות, פרוסי המעריץ נעלי נשים – מתקבלים גם כן.

סוזי נמצאת בקיצוניות כזו שג'ולייטה אינה יכולה להגיע אליה, אבל גם איננה נדרשת לכך. 'סוזי היא מורתך', היא שומעת רוח אומרת לה. אין היא נדרשת ואף אינה יכולה להיות כמו סוזי שיש בה את עצמת הארכיטיפ. עליה רק לקחת ממנה משהו שיתאים לה. כמו באגדות היא אינה יכולה לקחת הכול אלא רק חלק, כמו פסיכה עם גיזת הזהב של אילי השמש.

ועצם המפגש עם סוזי כבר קידם אותה.

אחרי הגילוי של בגידות בעלה היא מחליטה ללכת אל ביתה של סוזי. הקנאה והרצון לנקמה שולחים את ג'ולייטה, לבושה בשמלה אדומה, לבית התענוגות. זו התפתחות מהותית כשמדובר באשה כל כך כנועה. הנה היא עוזבת את עמדת הילדה הקטנה.

מביתה של סוזי היא יכולה להציץ על ביתה שלה, לראות את עצמה מהזווית של סוזי: מרחוק ומן הצד. סוזי אף מפתה אותה לגלוש ממיטת העינוגים העגולה, עם המראה שמעליה, אל הבריכה המפתה: להירטב. לטבול במים, להתנסות. אך ג'ולייטה עדיין אינה בשלה לקטוף את פירות האהבה. היא דוחה את המאהב היפהפה המוצע לה; אינה יכולה לאמץ את הפתרון הפשטני הזה.

ואפילו עם הגבר השרמנטי, האנין, המשורר, לוחם השוורים שבא לביקור בביתם, דמות 'אנימוס' מובהקת שמהווה אלטרנטיבה ברורה לבעלה, דמות ספק מציאותית - ספק עלתה בדמיונה – ג'ולייטה אינה מצליחה להתחבר.

היא חייבת להתעמת, קודם לכן, עם הרוחות.

האמת שגילה הבלש - שיחררה, אך גם סיכנה את העמדה המתגוננת, הישנה. כעת הכול חשוף, הכול פתוח ורגיש. קיימת אצל ג'ולייטה תחושת התפרקות לגורמים - אחרי הגילוי.

ג'ולייטה עוברת בסרט שלושה מצבים ביחס לעולמה הפנימי: בתחילה סגירות והדחקה המחייבת צמצום, אחר כך היפתחות בעל כורחה לשיטפון של תכנים לא מודעים עם סכנה של התאבדות או שיגעון, ולבסוף – דו-שיח ופתרון באמצעות התמודדות.

אך אל דו-שיח זה מגיעה ג'ולייטה רק אחרי מאבק רב עוצמה. מאבק כזה הוא כמאבקו של יעקב במלאך, שהיה, על פי האגדה, שליחו של עשיו. זהו מפגש פנימי שלאחריו יש שינוי גדול, לטוב או למוטב.

הנה מופיעה רוחה של לאורה, החברה שהתאבדה בשל אהבה נכזבת. היא קוראת לג'ולייטה להתאבד, ולמצוא שלווה במוות. שם אין צרות ואין דאגות, ואין גם סבל. ג'ולייטה מצליחה להתגבר על הפיתוי הנורא הזה. כעת מאיימות הרוחות על שפיות דעתה.

יש מי שהרוחות מנצחות אותם והם נשארים בעולם של הזיה.

ג'ולייטה נלחמת בגבורה. הרוחות הן דמויות פרסונאליות וארכיטיפיות: דמויות מיתולוגיות ודמויות מעברה. סוזי השכנה מופיעה כמאיימת. דמויות של נזירות וזונות מציפות את החדר לסירוגין. מופיעים סמלים של מוות. מופיעה גם אמה של ג'ולייטה במלוא עוצמתה המשתקת וההרסנית.

מופיעה דמותה של ג'ולייטה עצמה בילדותה, אסירה בכבלים של חינוך נזירי ונוקשה.

אסירה בכבלי הנזירות חמורות הסבר, המופיעות תמיד בריבוי לא אישי, וללא אהבה אימהית שג'ולייטה חסרה. ג'ולייטה אסירה בכבלי קור ובדידות. בכבלי פולחן המוות של הכנסייה. ג'ולייטה מצליחה לשחרר מן המוקד את הילדה שהיא היתה, ולחבק אותה. השחרור הזה גורם לטרנספורמציה מיידית. היא מעיזה להישיר מבט לאמה שהיא רואה בהזייתה, דמות האם השולטת בג'ולייטה הבוגרת כבילדה חסרת אונים. היא מעיזה לומר לדמות: 'אינני מפחדת ממך יותר'. אמה מזדקנת מיידית לעיניה. שוב אין היא מלכה יפהפייה רבת עוצמה אלא אשה זקנה כפופה ומקומטת, שכוחה ההרסני ניטל ממנה.

כך מתאפשר למי שמתעמת עם העבר, להסיר את ההשלכות של 'הענקים השולטים' מההורים, ולראותם כיצירי בשר ודם רגילים על כל המשתמע מכך. ג'ולייטה מצליחה לשחרר את עצמה משבי הילדות, לחבק ולקבל את הילדה הפנימית (מושג של יונג שהתקבל בכל הגישות). ג'ולייטה מגלה את עצמיותה האמיתית, זו שרוצה לצמוח.

גם המפגש של ג'ולייטה עם הפסיכולוגית האמריקאית מוצג באור מגוחך כמו עם יתר המדיומים שהיא פוגשת. אבל גם כאן היא מגלה משהו אמיתי ונכון: **עזיבתו של ג'ורג'יו, בעלה, הדבר ממנו פחדה יותר מכל – היא הזדמנות ולא אסון.**

וכך, כאשר, בסיום, מתייצבת ג'ולייטה מול הרוחות ואומרת להן שאינה מפחדת מהן, נעלמות הרוחות הרעות.

הרוחות הטובות נשארות. ג'ולייטה בחרה שתישארנה.

לעולם הפנימי, הלא-מודע, יש פנים שונות. כאשר מתכחשים לעולם זה - הוא עלול להתפרץ בדרכים הרסניות, כאשר מכירים בו ונמצאים אתו בדיאלוג – הוא מראה את צדדיו המלווים והיוצרים.

רוחה הטובה של איריס תישאר עם ג'ולייטה כיועצת פנימית, כקול המעמקים.

"מי אתם" שואלת ג'ולייטה את הקולות העדינים הקוראים אליה אחרי שכל סיוטיה הפכו אבק ונעלמו, "ידידים, ידידי אמת" עונים הקולות. "אם תרצי נוכל להישאר". ג'ולייטה מחייכת. ג'ולייטה עשתה שלום עם הרוחות. היא איננה עוד ג'ולייטה של הרוחות' אלא הרוחות הן שלה. היא ניצחה במאבק ופתחה לעצמה שער. השער שהיה קודם נעול: סמל לחייה הסגורים – נפתח. ג'ולייטה התגברה על המשבר ויצאה ממנו מחוזקת.

מקורות:

פליני – הוליס אלפרט - דביר 1986

אני שקרן גדול – סרט תיעודי על פליני.

חלום והחלמה – שרה שלו – הקיבוץ המאוחד 2008